

Verslag internetconsultatie wetsvoorstel investeringsverplichting

Het wetsvoorstel investeringsverplichting is in openbare internetconsultatie gegeven gedurende een periode van vier weken. In totaal zijn tweeëntwintig reacties ingediend. De reacties zien op meerdere aspecten van het wetsvoorstel. De consultatiereacties en de wijze waarop daaraan gevolg is gegeven worden hieronder thematisch uiteengezet.

Gevolgen investeringsverplichting

Meerdere partijen stellen dat de investeringsverplichting de audiovisuele markt verstoort en ongewenste (neven)effecten heeft voor de betrokken aanbieders. Volgens deze partijen wordt de redactionele vrijheid beperkt, de diversiteit van aanbod verminderd en verdienmodellen doorkruist. In sommige reacties worden vraagtekens gezet bij de doeltreffendheid van de maatregel en de ruimte op de Nederlandse productiemarkt om in het beoogde aanbod te voorzien. Een aantal andere partijen noemt juist positieve effecten van de maatregel, zoals een gewenste impuls voor cultureel aanbod en meer evenwicht in de keten.

De investeringsverplichting heeft als doel Nederlandse films, series en documentaires te stimuleren, omdat dat aanbod onder druk staat. De maatregel is weliswaar een verplichting, maar biedt ook voordelen voor de betrokken aanbieders – al zullen die per aanbieder verschillen. De omvang van de geschatte extra investeringen op basis van de maatregel is niet zo groot dat de Nederlandse productiesector niet in staat zou zijn om in dit aanbod te voorzien. Dit aspect zal tevens worden meegenomen in de evaluatie.

Betrokken partijen

In sommige reacties wordt ervoor gepleit om bioscopen en filmtheaters niet onder de investeringsverplichting te laten vallen. Deze partijen vallen evenmin onder de Mediawet 2008 en de herziene richtlijn audiovisuele mediadiensten¹, en dragen reeds middelen af aan het Abraham Tuschinski Fonds op basis van een btw-convenant met de staat. In een aantal reacties wordt verzocht de pakketaanbieders volledig uit te zonderen van de investeringsverplichting. Meerdere partijen vinden dat ook aanbieders van videoplatformdiensten onder de investeringsverplichting zouden moeten vallen. Een aantal partijen merkt op dat de uitzondering voor commerciële omroepdiensten niet strookt met een investeringsverplichting voor de publieke omroep.

Het wetsvoorstel is zodanig aangepast dat bioscopen en filmtheaters niet onder de investeringsverplichting vallen. Uit een evaluatie van het btw-convenant is gebleken dat dit effectiever is dan een investeringsverplichting zou zijn. Aanbieders van videoplatformdiensten vallen niet onder de investeringsverplichting, omdat zij geen redactionele verantwoordelijkheid dragen voor het media-aanbod dat via het platform wordt verspreid. De herziene richtlijn audiovisuele mediadiensten biedt ook niet de mogelijkheid een investeringsverplichting op te leggen aan videoplatformen gevestigd in een andere EU-lidstaat. Ten aanzien van de pakketaanbieders blijft gelden dat zij onder de investeringsverplichting vallen wanneer zij zelfstandige mediadiensten op aanvraag aanbieden. Dit vanwege het gewenste gelijke speelveld. Het wetsvoorstel is op het punt van de landelijke publieke mediadienst aangepast, deze zal niet onder de investeringsverplichting vallen.

Omzet

Sommige partijen vinden dat bepaalde kosten, zoals btw en distributiekosten, niet tot de relevante omzet moeten worden gerekend. Een partij vindt de omzeldrempel te laag om ruimte te bieden voor startende ondernemingen. Een andere partij is van mening dat de omzeldrempel discriminatoir uitwerkt voor bioscopen en filmtheaters omdat die laatste veelal een lagere omzet hebben.

¹ Richtlijn (EU) 2018/1808

Met relevante omzet wordt bedoeld de omzet na aftrek van btw. Om de grondslag zo objectief mogelijk te houden worden geen andere aftrekposten toegepast. De omzeldrempel is verhoogd naar €30 miljoen. Aanbieders met een lagere omzet vallen niet onder de investeringsverplichting. Daarnaast bestaat een ontheffingsmogelijkheid waar specifieke economische omstandigheden – bijvoorbeeld in het geval van een startende onderneming - een rol bij kunnen spelen. Bioscopen en filmtheaters vallen niet meer onder de investeringsverplichting.

Percentages

Meerdere partijen vinden een investering van 6% te hoog en pleiten ervoor om 3% op te leggen aan alle aanbieders. Andere partijen stellen juist dat het hogere percentage nodig is voor een extra impuls en in vergelijking met andere lidstaten.

Het wetsvoorstel is op dit punt aangepast. Om een gelijk speelveld te waarborgen en recht te doen aan de veelheid van (hybride) modellen die op de markt bestaan geldt nu 4,5% voor alle betrokken aanbieders. Dit percentage houdt deels verband met de (extra) impuls die nodig is om Nederlandse films, series en documentaires te versterken. De percentages die andere lidstaten toepassen in het kader van stimuleringsmaatregelen varieert van hoger tot lager dan de 4,5% uit het wetsvoorstel.

Investering

Enkele partijen vinden dat meer soorten investeringen mogelijk moeten zijn, bijvoorbeeld in promotie, talentontwikkeling, digitalisering en ondertiteling. Ook vinden sommige partijen dat de periode waarbinnen de investering moet zijn uitgevoerd langer moet zijn dan twee jaar. In sommige reacties wordt ervoor gepleit om het percentage onafhankelijke producties vast te stellen op minimaal 75. In andere reacties wordt juist om een veel lager percentage verzocht.

Het doel van de investeringsverplichting is primair om meer middelen te genereren voor de productie en exploitatie van Nederlandse films, series en documentaires. Andere investeringswijzen dienen dit doel slechts indirect, of zouden de regeling te complex maken vanwege het gebrek aan een objectief toetsingskader. De termijn van twee boekjaren is gehandhaafd. Deze termijn geeft voldoende ruimte om de investering uit te voeren. Het percentage onafhankelijke producties wordt opgenomen in het Mediabesluit 2008. Op deze wijze kan eerst nader worden onderzocht welk percentage geschikt is. Stakeholders zullen hierover via een openbare internetconsultatie geconsulteerd worden.

Nederlands cultureel audiovisueel product

Veel partijen vinden dat ook andere categorieën media-aanbod dan films, series en documentaires als Nederlands cultureel audiovisueel product moeten kunnen kwalificeren, zoals nieuws, sport, amusement en *reality*. Zij pleiten tevens voor ruimte voor genres als comedy, fantasy, horror en musical. Veel partijen vinden de criteria voor Nederlands cultureel audiovisueel product te beperkt, en pleiten ervoor dat slechts aan één criterium hoeft te worden voldaan. Zij zijn van mening dat de artistieke vrijheid door de criteria wordt beperkt.

De investeringsverplichting is gericht op het versterken van aanbod dat onder druk staat. Dat geldt voor Nederlandse films, series en documentaires, en niet voor producties in de categorieën sport, spel en *reality*. Binnen de categorieën films, series en documentaires is ruimte voor uiteenlopende genres, zoals die genoemd in de reacties. De criteria waaraan producties moeten voldoen zijn voldoende ruim gedefinieerd om een breed en divers pallet aan producties mogelijk te maken. Hoewel het toepassen van criteria per definitie inhoudt dat niet alle producties in aanmerking komen, wordt door de verplichting om aan (ten minste) twee van vier taal- en cultuurcriteria te voldoen geenszins de artistieke vrijheid van makers beperkt.

Evaluatie & coronacrisis

In sommige reacties wordt verzocht om eerst een tijdelijke maatregel in te stellen en die te evalueren, alvorens een definitieve maatregel in te stellen. Een reactie bevat een aantal onderwerpen dat meegenomen zou moeten worden in de evaluatie. Sommige partijen merken op dat geen rekening is gehouden met de gevolgen van de coronacrisis.

Bij de geplande evaluatie worden de resultaten van de maatregel met betrekking tot de investeringen in en productie van Nederlands cultureel audiovisueel product onderzocht, evenals de werking en het effect op de markt. Andere onderwerpen voor de evaluatie zullen nader worden bepaald. Hierbij zullen stakeholders worden betrokken. Op basis van de evaluatie kan worden gezien of aanpassingen nodig of wenselijk zijn. In het wetsvoorstel is niet specifiek rekening gehouden met de gevolgen van de coronacrisis. Voor aanbieders van commerciële mediadiensten op aanvraag heeft de coronacrisis op economisch terrein eerder positieve dan negatieve gevolgen gehad. Het wetsvoorstel laat bovendien voldoende tijd voor aanbieders om zich voor te bereiden op de maatregel.